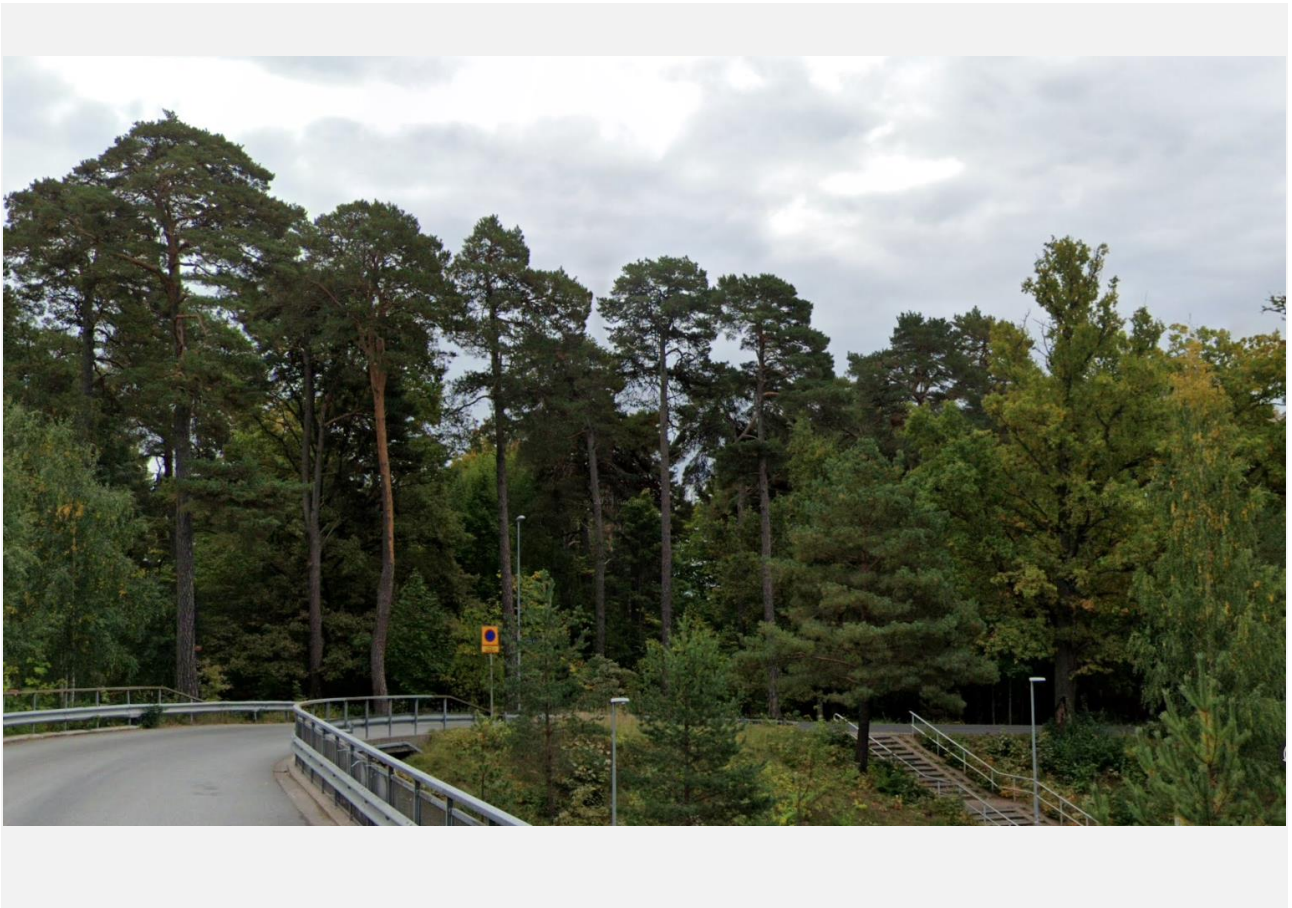

Kompletterande artskyddsutredning

Underlag till detaljplan för kapacitetsstark kollektivtrafik, delsträcka C

Uppdrag: Artskyddsutredning Kapacitetsstark
kollektivtrafik, delsträcka A-C, 30054703

Kund: Uppsala kommun

Datum: 2024-04-12, rev 2024-09-02

Upprättad av: Max Ljungkvist

Granskad av: Stefan Grundström

Framsidesbild: Lägerhyddsvägen med skogsdunge i
förgrunden och bron över Kungsängsleden, där
den alternativa sträckningen går. Källa: Google
Street View september 2022, © Google 2024,

Innehåll

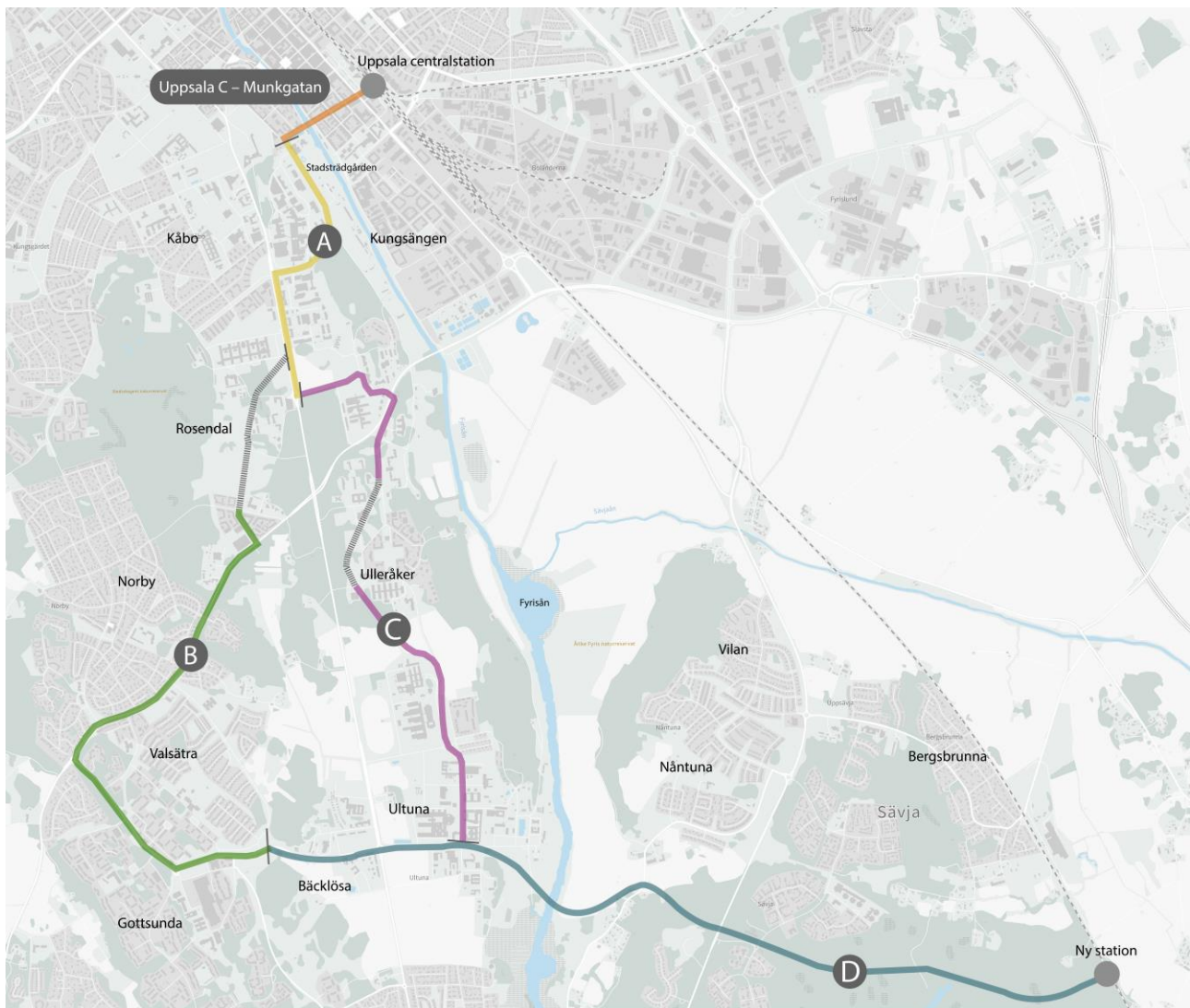
1. Inledning	4
1.1 Bakgrund och syfte.....	4
2. Metodik	5
2.1 Avgränsning och behandling av data.....	6
2.2 Underlag för artförekomster	8
3. Förutsättningar för naturmiljön inom den alternativa sträckan.....	9
4. Artförekomster och bedömningar	16
4.1 Kärlväxter	16
4.2 Fåglar	16
4.3 Fladdermöss.....	16
4.4 Grod- och kräldjur.....	18
4.5 Insekter.....	18
4.6 Skydds- och försiktighetsåtgärder för delsträcka C - Sammanfattning	21
5. Samlad bedömning	23
6. Referenser	24

1. Inledning

1.1 Bakgrund och syfte

Uppsala kommun planlägger för ett cirka 17 kilometer långt kollektivtrafikstråk som möjliggör för spårväg från Uppsala centralstation till ett nytt stationsläge i Bergsbrunna. Söder om centralstationen förgrenar sig sträckningen i östlig respektive västlig sträckning. Den västra sträckningen går via Rosendal och Gottsunda och den östra går via Ulleråker och Ultuna, för att sedan sammanlänkas och gå vidare österut. Mellan Bäcklösa och Bergsbrunna krävs en ny bro över Fyrisån. Öster om bron planeras kollektivtrafikstråket fortsätta vidare i riktning mot Sävja och Bergsbrunna. Stråket passerar genom flera områden med olika typ av skyddad natur såsom strandskydd vid Fyrisån, naturreservaten Årike Fyris, Kronparken och Norra Lunsen, Natura 2000 vid Bäcklösa, Lunsen och Sävjaån.

En artskyddsutredning har gjorts längs det tilltänkta kollektivtrafikstråket för att utreda förekommande arter och vilken påverkan en spårvägsdragning kan ha på dessa. En kompletterande inventering avseende träd utfördes där underlag saknades. Förslag till skydds- och försiktighetssåtgärder har redovisats liksom vilka eventuella anmälningar/tillstånd eller dispenser som kan behövas. Utmed delsträcka C (Figur 1) har det varit nödvändigt att ta fram en ny alternativ sträckning förbi Ångströmlaboratoriet. Det behöver därför bedömas om utförda inventeringar och utredningar avseende skyddade arter är utförda på ett sådant sätt att de kan anses omfatta området även för den nya sträckningen. Efter det att sådant kompletterande arbete har utförts ska bedömning (i en senare utredning) göras vad gäller påverkan från den nya sträckningen på dessa arter.

FIGUR 1. DELSTRÄCKORNA A, B OCH C FÖR KAPACITETSSTARK KOLLEKTIVTRAFIK.

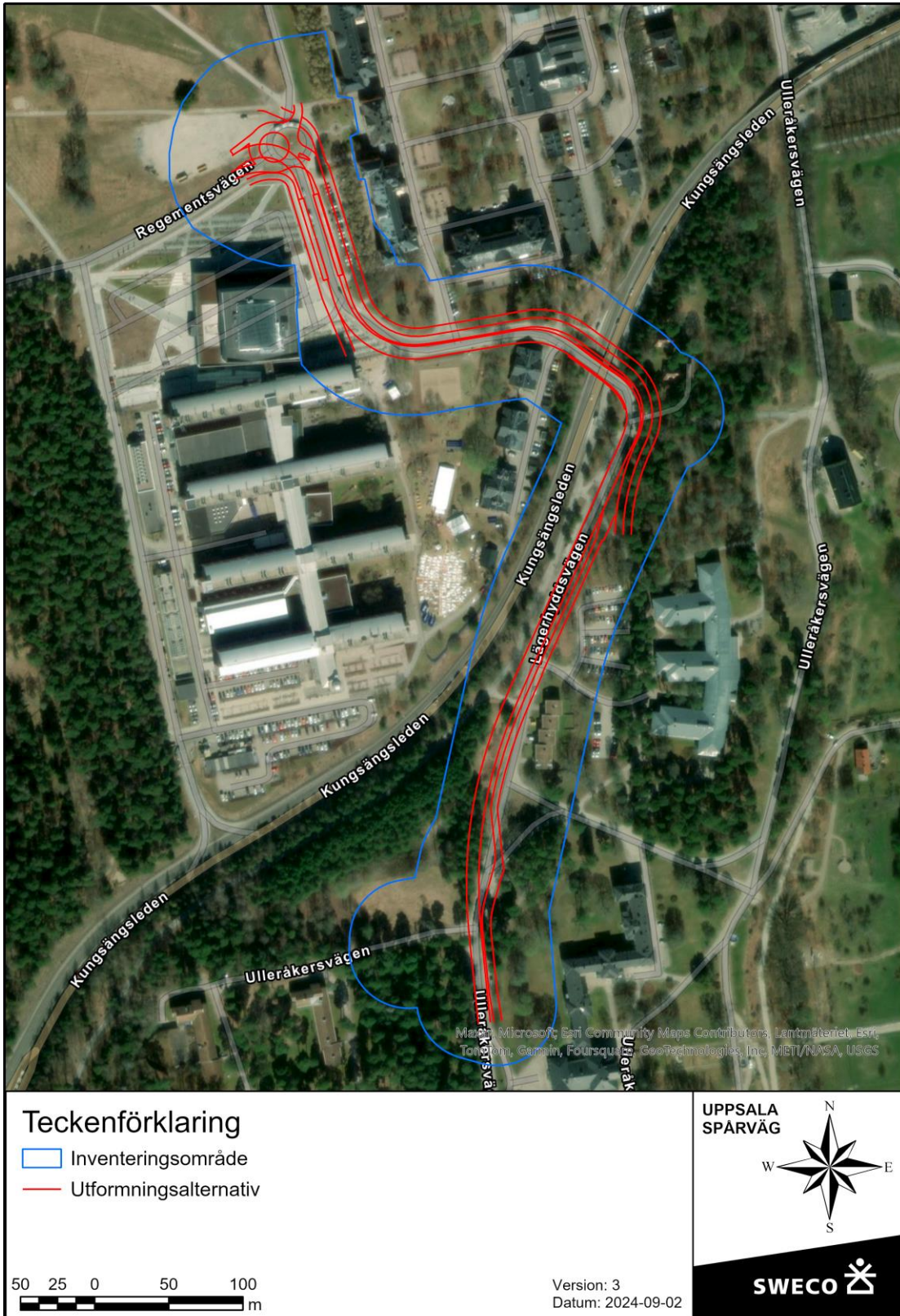
2. Metodik

lanspråktagandet av detaljplanernas påverkan på de skyddade arternas bevarandestatus samt påverkan på livsmiljöernas kontinuerliga ekologiska funktion har bedömts. Huruvida den alternativa sträckans markanvändning riskerar att utlösa förbud enligt AF (artskyddsförordningen) bedöms och motiveras för samtliga artgrupper. Utifall försiktighets- och skyddsåtgärder krävs för att undvika att utlösa förbud, beskrivs dessa. De arter som omfattas av analysen är de som omfattas av AF bilaga 1 och 2. För fåglar har de arter som är prioriterade enligt Naturvårdsverkets handbok analyserats.

2.1 Avgränsning och behandling av data

Området som har undersökts grundar sig på den alternativa sträckningen av spårvägen mellan Ångströmlaboratoriet och norra Ulleråker. Sträckningen, som inte är fastställd, omfattar befintlig väg ut till vägens kant, från Lägerhyddsvägen till Ulleråkersvägen (Figur 2). DWG-filer över sträckningen erhöles från Systra och konverterades till shape-format. Sträckningen buffrades från väggkant med 40 meter för att omfatta eventuella justeringar av den slutliga sträckans dragning, trädsäkringsområde eller andra arbetsytor som projektet kan komma att behöva ta i anspråk. Inom detta område, som hänvisas till som inventeringsområdet (Figur 2), utfördes analysen. Tidigare utförda relevanta utredningar utanför detta område togs även i beaktan.

I april år 2024 hade tre förslag på utformningar av alternativa vägsträckor kring sträckningen via Lägerhyddsvägen tagits fram. Sträckningen har närstuderats och följer till störst del den befintliga dragningen av Lägerhyddsvägen. Undantaget där stråket svänger söderut mot Hospitalet, där stråket ligger strax norr och väster om Lägerhyddsvägen. Den uppdaterade sträckningen ryms inom den 40 meter breda buffertzonen som utretts i denna handling.

FIGUR 2. DEN ALTERNATIVA UTFORMNINGEN OCH INVENTERINGSOMRÅDET FÖR DEN KOMPLETTERANDE ARTSKYDDSUTREDNINGEN.

2.2 Underlag för artförekomster

Utredningen baseras i huvudsak på den artskyddsutredning som Sweco utförde 2023. Samma underlag har använts, men nya uttag av artfynd har gjorts från Artportalen. Tidigare inventeringar och tidigare utredningar som har använts redovisas nedan i Tabell 1.

TABELL 1. INVENTERINGAR OCH TIDIGARE UTREDNINGAR SOM ANVÄNTS SOM UNDERLAG I DENNA UTREDNING.

Tabell 1. Inventeringar och tidigare utredningar som använts som underlag i denna utredning.	
Författare och datum	Titel
Upplandsstiftelsen 2013	Naturinventering Ulleråker
Ekologigruppen 2014	Naturvärdesanalys Dag Hammarskjöldsstråket
Naturföretaget 2020	Naturvärden längs kollektivtrafiksstråk i Uppsala
SLU 2022 (opublicerad)	Inventering av träd som möjligen kan innehålla cinnoberbagge längs Dag Hammarskjölds väg i Ulleråkersområdet.
Calluna 2022	Preliminär rapport kärlväxter
Calluna 2022	Inventering av cinnoberbagge
Calluna 2022	Inventering av övriga insekter
Calluna 2022	Inventering fladdermöss
Calluna 2022	Habitatanalyser för tre hackspettar
Calluna 2023	Inventering av fåglar
Calluna 2023	Inventeringsrapport groddjur
WSP 2023	Kompletterande inventering av skyddsvärda träd i Ulleråker
Sweco 2023	Artskyddsutredning för Uppsala spårväg
Sweco 2024	Underlag till artskyddsdispens för cinnoberbagge Uppsala spårväg (utkast)

Till grund för analyserna har även uppgifter från följande källor använts:

- GIS-data insamlat av Calluna
- Presentationsmaterial inför samråd från Calluna, bland annat om artskydd och biotopskydd
- Uppsala kommun 2023, Ansökan om dispens från biotopskyddsbestämmelserna
- Kompletterande fältbesök i Ulleråker av Sweco
- Artportalen
- Artdatabankens artfaktablad
- Artskyddshandboken
- Åtgärdsprogram för skalbaggar på gammal asp (Cinnoberbagge)
- BirdLife-SOF och Artdatabanken 2019, Hur går det för Sveriges fåglar?
- Lunds universitet 2022, Övervakning av fåglarnas populationsutveckling
- Naturvårdsverket, Vägledning för svenska arter i habitatdirektivets bilaga 2

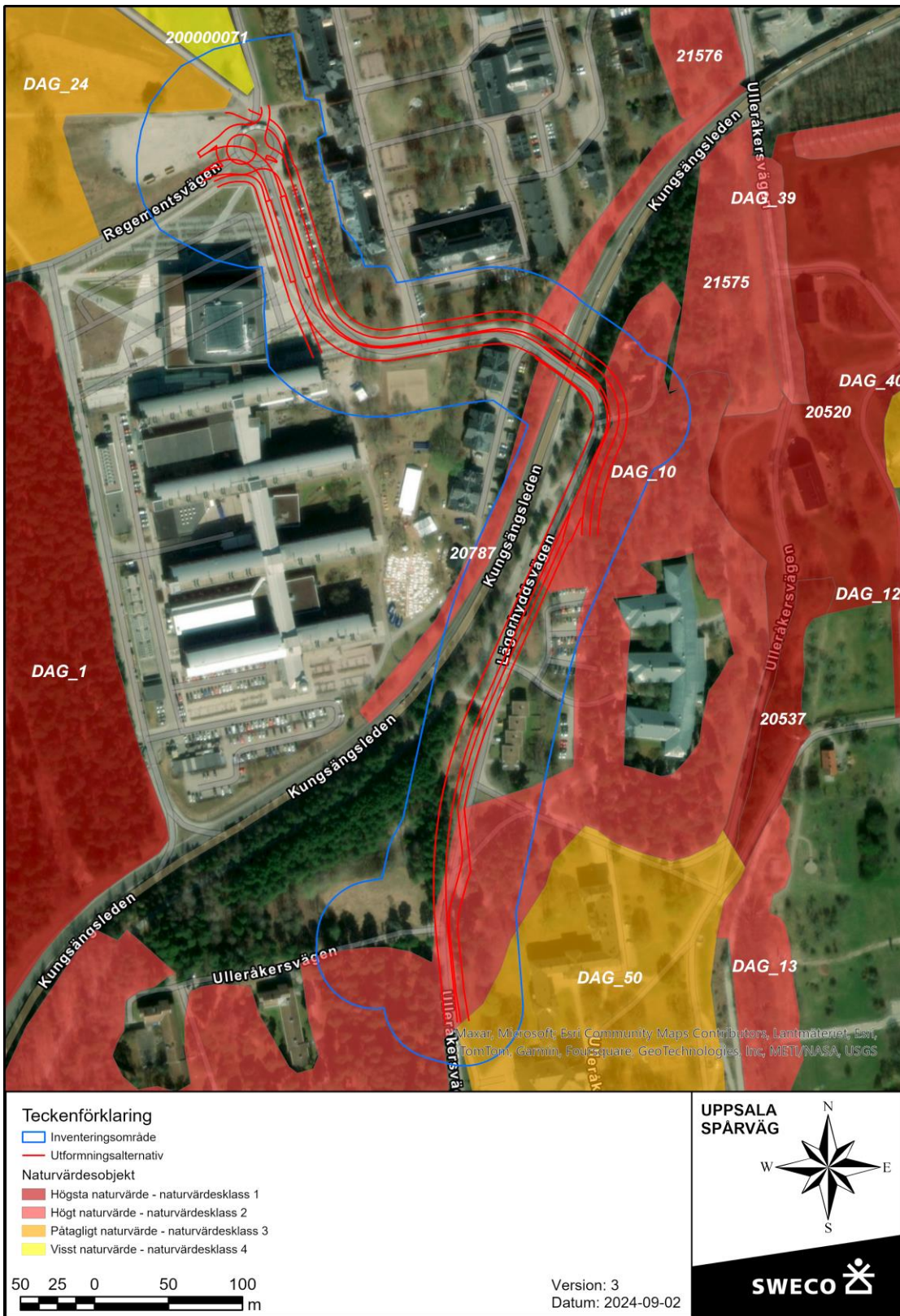
3. Förutsättningar för naturmiljön inom den alternativa sträckan

Den alternativa sträckan mellan Ångströmlaboratoriet och norra Ulleråker är cirka 400 meter lång och går via Lägerhyddsvägen till Ulleråkersvägen (Figur 3). Sträckningen i nordväst ligger på den västra sidan av Kungsängsleden, bredvid Ångströmlaboratoriet. Längst i nordväst, vid rondellen, har två naturvärdesobjekt (DAG_24 och 200000071) avgränsats i Naturföretagets naturvärdesinventering 2020 (Figur 3). Objekt 200000071 är en äng och betesmark med visst naturvärde och DAG_24 är en öppen kultiverad gräsmark med påtagligt naturvärde.

Vid Ångströmlaboratoriet förekommer ett campusområde med ädellövträd och lövträd, främst lönn, men även bok, ask, rönn och oxel i parkmiljö. Två alléer förekommer i parkmiljön. En allé med pilträd (*Salix* spp.) finns i den norra delen på Lägerhyddsvägens östra sidan mellan parkeringen och byggnaden (Informationsteknologiskt centrum). Två av träden är över 1 meter i diameter i brösthöjd och uppfyller därmed ett av kriterierna för att klassificeras som särskilt skyddsvärda träd enligt Naturavårdsverkets vägledning. Söder om Lägerhyddsvägen, direkt öster om en beachvolleybollplan förekommer en lönnallé. Om träd i någon av alléerna behöver tas ned krävs en dispens från det generella biotopskyddet.

Längs med Kungsängsleden har två naturvärdesobjekt (20787 och 21576) med högt naturvärde avgränsats i Naturföretagets naturvärdesinventering 2020 (Figur 3). Dessa objekt utgörs av solbelysta vägkanter. I det södra objektet (20787) observerades gulkronill och sydkronill (underart till gulkronill).

Direkt öster om Kungsängsleden, över bron, ligger ett skogsområde (objekt DAG_10) med högt naturvärde enligt Naturföretagets naturvärdesinventering 2020 (Figur 3). Detta naturvärdesobjekt är baserat på ett naturvärdesobjekt som avgränsades i Ekologigruppens naturvärdesanalys av Dag Hammarskjöldsstråket 2014. Naturvärdesobjektet sträcker sig från nordöst till sydväst, genom inventeringsområdet. Skogen domineras av grova tallar, varav flertalet utgör särskilt skyddsvärda träd som inventerades av Upplandsstiftelsen 2013 och WSP 2023. Även inslag av ädellövträd och lövträd förekommer, särskilt nära Lägerhyddsvägen och Lundellska skolan. Av lövträd finns bland annat skogsek, skogsalm, skogslönn, björk, sälg, rönn, oxel samt apalar. Flera grova tallar och några grova lövträd ligger inom inventeringsområdet.

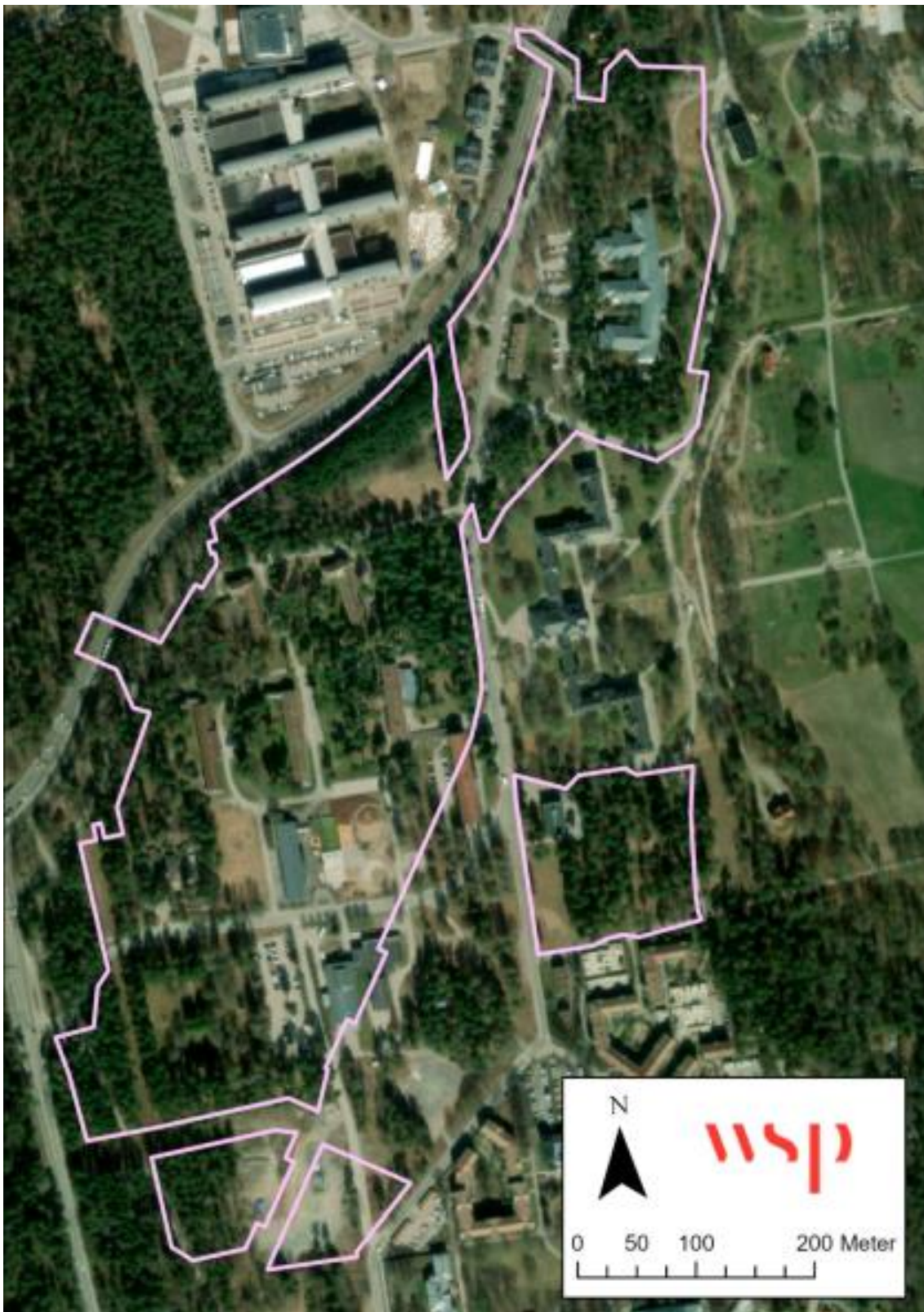

FIGUR 3. DEN ALTERNATIVA UTFORMNINGEN OCH INVENTERINGSOMRÅDET FÖR DEN KOMPLETTERANDE ARTSKYDDSUTREDNINGEN SAMT TIDIGARE AVGRÄNSADE NATURVÄRDESOBJEKT I ULLERÅKER.

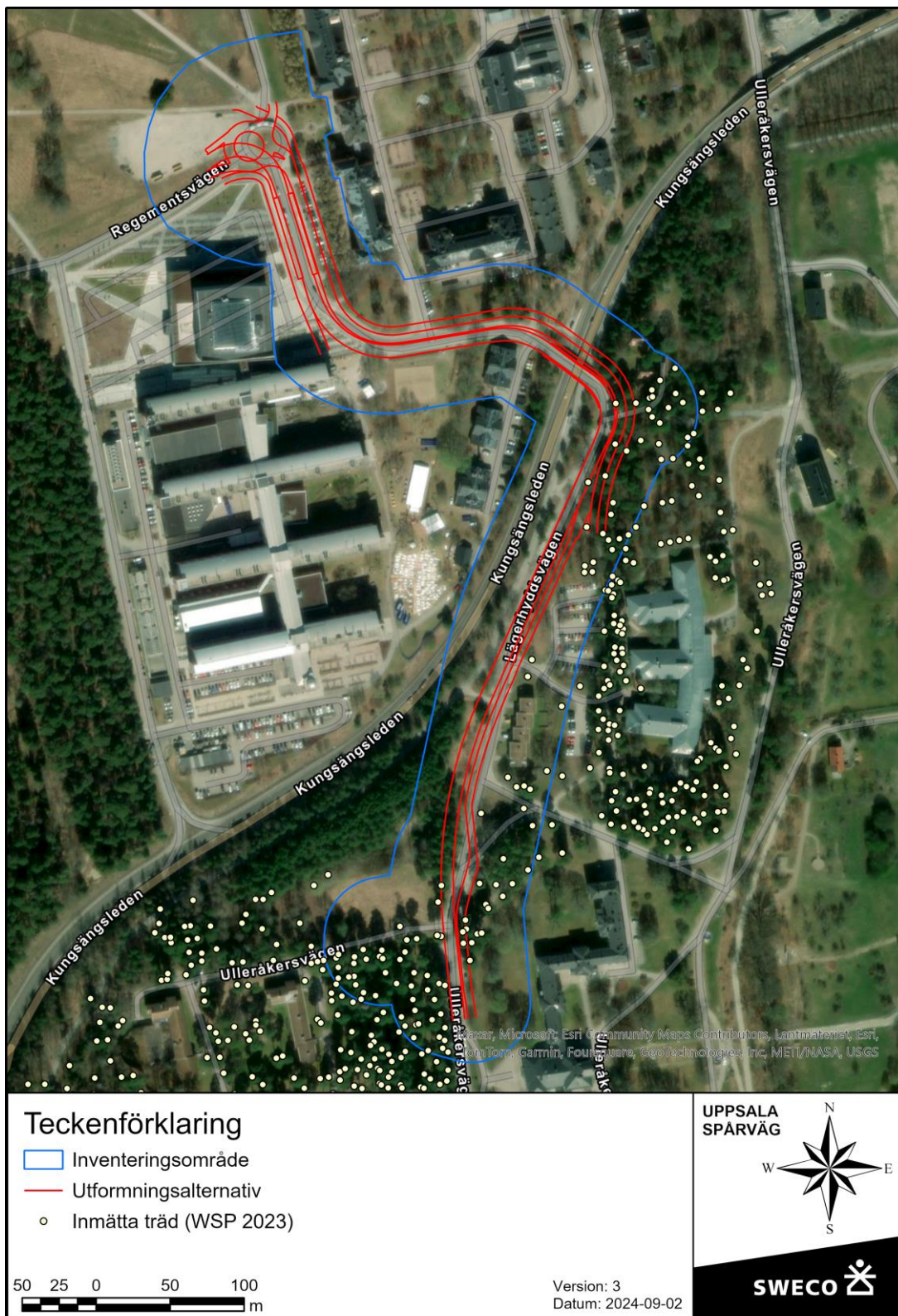
I inventeringen som WSP utförde 2023 kartlagdes naturvärdesträd i stora delar av Ulleråker, vilket inkluderar de väsentliga delarna av inventeringsområdet för denna rapport (Figur 4). Man laserinmätte alla träd inom det undersökta området, inklusive skogsdungen öster om bron vid Kungsängsleden. Laserinmätningen gav träden en exakt koordinatpunkt samt en stamdiameter (Figur 5). Sedan inventerades träd som var grövre än 40 centimeter i diameter efter så kallade naturvårdsarter. Naturvårdsart är ett samlingsbegrepp för skyddade arter, fridlysta arter, rödlistade arter, typiska arter, ansvarsarter och signalarter. Dessa indikerar att ett område har högt naturvärde eller i sig själv är av särskild betydelse för biologisk mångfald. Syftet med denna metod var att hitta de träd som antingen anses vara särskilt skyddsvärda enligt Naturvårdsverkets definition (Naturvårdsverket 2012, se kriterier nedan) eller hyser andra naturvärden, såsom naturvårdsarter, håligheter, eller andra naturvårdsintressanta aspekter. De inventerade trädens positioner i form av punkter levererades i en shapefil som även innehöll trädets diameter och individuella ID-nummer. När en trädpunkt identifierats i fält genom dess placering, förhållande till omkringliggande träd och diameter gjordes en bedömning av trädets naturvärden som i så fall registrerades i protokollet, tillsammans med trädets unika ID-nummer. När ett inmätt träd identifierats i fält gjordes en bedömning om det uppfyllde kriterierna för Naturvårdsverkets definition av ett särskilt skyddsvärt träd (Naturvårdsverket 2012). Enligt denna definition avses ett särskilt skyddsvärt träd något av följande:

- Jätteträd; träd med stamdiameter ≥ 1 meter på det smalaste stället under brösthöjd.
- Mycket gamla träd; gran, tall, ek och bok som är äldre än 200 år. Övriga trädslag äldre än 140 år.
- Grova hålträd; Träd ≥ 40 cm i stamdiameter i brösthöjd med utvecklad hålighet i stam eller gren.

Kriterierna omfattar både levande och döda träd.

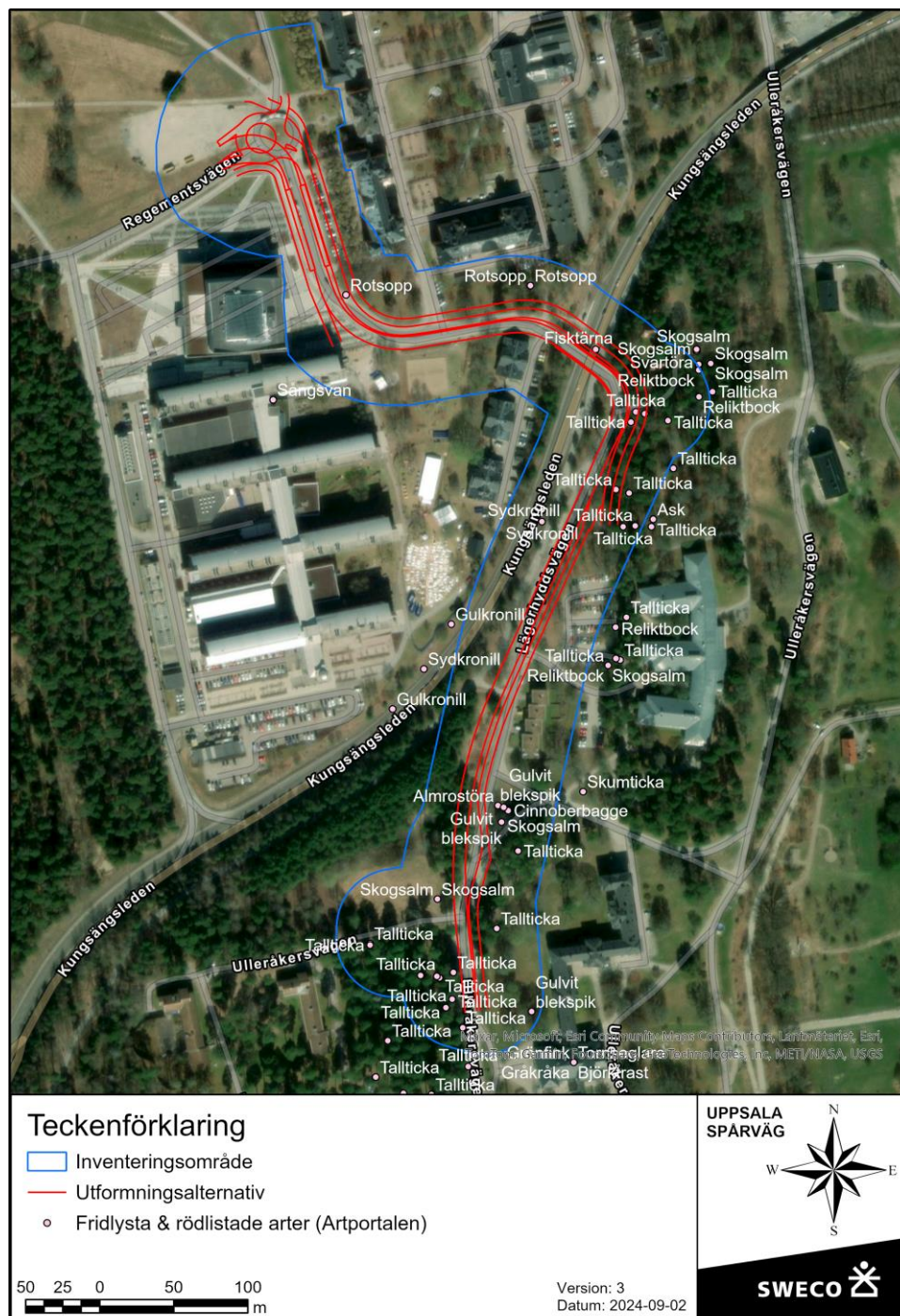

FIGUR 4. INVENTERINGSOMRÅDET FÖR TALLSTRÅKET I WSP:S INVENTERING, UPPDELAT I FYRA DELOMRÅDEN.

FIGUR 5. INMÄTTA TRÄD I WSP:S INVENTERING AV SKYDDSVÄRDA TRÄD 2023. OBSERVERA ATT ENDAST INMÄTTA NATURVÄRDESTRÄD, ENLIGT VALD METODIK, OCH SÄRSKILT SKYDDSVÄRDA TRÄD (NATURVÅRDSVERKET 2012) REDOVISAS PÅ DENNA KARTA.

I de södra delarna av inventeringsområdet förekommer flertalet grova tallar i det detaljplanlagda området som kallas Tallstråket, vilket utgörs av en parkmiljö med talrika förekomster av tallticka (Figur 6). I parkmiljön förekommer även flera grova lönnar samt enstaka skogsalmar. I en av dessa skogsalmar, som är en högstubbe med mycket bark kvar, observerades cinnoberbagge 2022 (Figur 6 & Figur 7).

FIGUR 6. TIDIGARE OBSERVERADE FRIDLUSTA OCH RÖDLISTADE ARTER REGISTRERADE I ARTPORTALEN (2004-2024) I INVENTERINGSOMRÅDET OCH DESS DIREKTA NÄRHET.

FIGUR 7. GROV HÖGSTUBBE AV SKOGSALM MED MYCKET BARK KVAR DÄR EN CINNOBERBAGGELARV OBSERVERADES 2022 (ARTPORTALEN). I FÖRGRUNDEN SYNS LÄGERHYDDVÄGEN, MED HÖGSTUBBEN TILL VÄNSTER. I BAKGRUNDEN SYNS GROVA TALLAR, VARAV FLERTALET HAR PÅVÄXT AV TALLTICKA. BILDEN ÄR ETT SKÄRMKLIPP TAGET I SYD-SYDVÄSTLIG RIKTNING. KÄLLA: GOOGLE STREET VIEW SEPTEMBER 2022, © GOOGLE 2024.

4. Artförekomster och bedömningar

4.1 Kärlväxter

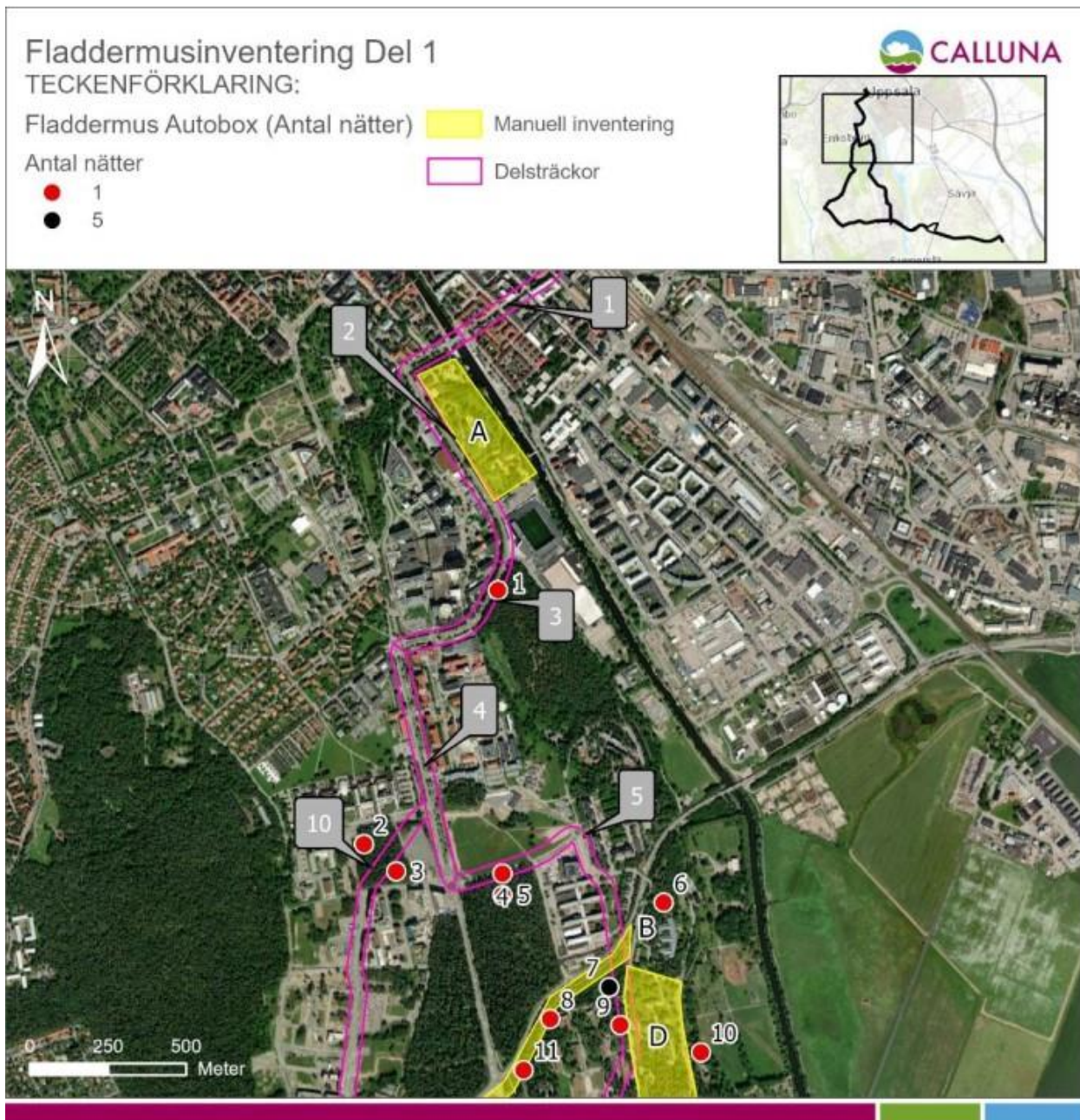
Inga ytterligare fynd av fridlysta arter gjordes inom inventeringsområdet. Aktuella bedömningar kring kärlväxter som redovisas i Swecos artskyddsutredning 2023 för delsträcka C bedöms gälla även för den alternativa sträckningen. Bedömningen är följande: "Gulkronill (underarten sydkronill) växer i vägslänter längs en sträcka av ett par hundra meter av Kungsängsleden och Dag Hammarskjölds väg. Gulkronill är förtecknad i bilaga 2 i Artskyddsförordningen och är fridlyst enligt 8 §, vilket innebär att det är förbjudet att ta bort eller skada exemplar av växterna och ta bort eller skada frön eller andra delar. I Sverige förekommer dock gulkronill (underarten äkta gulkronill) spontant endast på Öland och Gotland och förekomsterna i Uppsala utgörs av en avvikande sydlig ras som såtts in i vägslänter. Enligt Swecos bedömning är det tveksamt om avsikten med fridlysning av gulkronill även var att omfatta den insådda underarten sydkronill. I Artfakta beskrivs underarten sydkronill som en främmande och invasiv underart och bedöms som NA (ej tillämplig, främmande art) i rödlistebedömningen. I ett tidigare planärende har länsstyrelsen i Uppsala län gått med på att avföra sydkronill från artskyddet. Bedömningen är också att växtplatserna i liten utsträckning riskerar att påverkas av planerad infrastruktur och bebyggelse inom de i denna utredning berörda planområdena i Ulleråker."

4.2 Fåglar

Inga ytterligare fynd av fåglar gjordes inom inventeringsområdet. Den bedömning som görs för mindre hackspett i Swecos artskyddsutredning 2023 bedöms som aktuell även för den alternativa sträckan. För aktuella bedömningar kring fåglar hänvisas till Swecos artskyddsutredning 2023. Utifrån Swecos bedömning i artskyddsutredningen 2023 har beslut tagits om att inventering och artskyddsutredning av fåglar, vilket ska omfatta alla fåglar, men fokusera på arterna mindre hackspett och spillkråka samt fladdermöss, kommer att utföras inom Ulleråker under sommaren 2024 med slutleverans i slutet av september 2024. Om den beslutade inventeringen och artskyddsutredningen kommer att omfatta den alternativa sträckan som utreds i denna rapport, görs ingen ytterligare bedömning kring behov av utredning eller inventering eftersom det redan har uppmärksammats och bedömts.

4.3 Fladdermöss

I Callunas fladdermusinventering 2022 inventerades delar av inventeringsområdet antingen med autobox eller manuellt med handhållen ljuddetektor och pannlampa av en inventerare. Gällande autoboxar var en autobox placerad i skogsdungen direkt öster om bron över Kungsängsleden (se punkt 6 i Figur 8). Placeringen av denna autobox är relevant för den alternativa sträckan eftersom inventeringsområdet omfattar delar av denna skogsdunge. Nordfladdermus, obestämd *Eptesicus*, större brunfladdermus, obestämd *Nyctalus* och dvärgpipistrell identifierades på denna plats. Ytterligare en autobox var placerad i de södra delarna av inventeringsområdet (se punkt 7 i Figur 8). Placeringen av denna autobox är också relevant för den alternativa sträckan eftersom inventeringsområdet omfattar delar av detta område. Nordfladdermus, obestämd *Eptesicus*, mustasch-/taigafladdermus, större brunfladdermus, dvärgpipistrell, obestämd *Pipistrellus*, brunlångöra och gråskimlig fladdermus identifierades på denna plats. Delar av inventeringsområdet inventerades manuellt. De manuellt inventerade områdena som är relevanta för den alternativa sträckan är områdena B och D (se Figur 8). Den manuella inventeringen bedöms inte ge ytterligare information, som inte redan är känd från inventeringen med autoboxar, direkt relevant för denna utredning av den alternativa sträckan.

FIGUR 8. KARTA ÖVER LOKALER SOM INVENTERATS FÖR FLADDERMÖSS UNDER CALLUNAS INVENTERING AV FLADDERMÖSS 2022. SIFFRORNA ANGER DE DELOMRÅDEN SOM ANVÄNTS I ARTSKYDDsutredningen. PUNKTER ANGER POSITIONER FÖR UTLACERAD INSPELNINGSUTRUSTNING (AUTOBOXAR) OCH GULA YTOR ANGER OMRÅDEN SOM INVENTERATS MANUELLT. DEN VID INVENTERINGEN PLANERADE SPÅRSTRÄCKNINGEN ÄR MARKERAD I ROSA (OBSERVERA ATT SPÅRSTRÄCKNINGEN HAR JUSTERATS SEDAN DESS).

Annat underlag som är relevant för fladdermöss i den alternativa sträckan är WSP:s inventering av naturvärdesträd. I den inventeringen mättes träd in med hjälp av laserscanning i relevanta delar inventeringsområdet för denna utredning och ett protokoll togs fram med information om varje registrerat träd. I denna kompletterande artskyddsutredning undersöktes detta protokoll gentemot GIS-underlag från WSP:s inventeringen innehållande geografiska placeringar av träden. I protokollet är dock

endast träd som är särskilt skyddsvärda (Naturvårdsverket 2012) upptagna. Eftersom beskrivning av övriga träd saknas i protokollet går det inte att utröna exakt varför ett träd har registrerats. Detta resulterar i att underlaget inte räcker till för att kunna göra en bedömning av vilka träd som exempelvis utgör ett eventuellt boträd och livsmiljö för fladdermöss. I metoden har man dessutom inte inventerat träd som är klenare än 40 centimeter, vilket medför risk för att träd med en stamdiameter lägre än 40 centimeter, men som ändå kan utgöra boträd för fladdermöss på grund av exempelvis förekomst av håligheter eller särskild barkstruktur som kan fungera som skrymslen, kan ha förbisetts.

I syfte att fylla den bedömda kunskapsluckan avseende fladdermöss utförde Sweco en kompletterande fältinventering av potentiella boplatser och viloplatser i inventeringsområdet den 19 mars 2024. Endast enstaka lämpliga boplatser eller viloplatser för fladdermöss observerades i form av tre träd med utvecklade håligheter. Utifrån denna kompletterande inventering samt tidigare inventeringar längs med sträckan bedöms det finnas erforderligt underlag för bedömning avseende eventuell påverkan på boplatser och viloplatser för fladdermöss.

Utifrån bedömningar gjorda i Swecos artskyddsutredning 2023 har beslut tagits om att inventering och artskyddsutredning av fåglar, vilket ska omfatta alla fåglar, men fokusera på arterna mindre hackspett och spillkråka samt fladdermöss, kommer att utföras inom Ulleråker under sommaren 2024 med slutleverans i slutet av september 2024.

De tre träd med utvecklade håligheter som påträffats i inventeringen kommer att hanteras med skyddsåtgärder på samma sätt som andra skyddsvärda träd inom trädsäkringszonen för Uppsala spårväg. Skyddsåtgärderna består av flytt av träden (stående) vintertid till närliggande skogsområden.

För aktuella bedömningar kring fladdermöss för redan utredda områden hänvisas till Swecos artskyddsutredningar för Uppsala spårväg delsträcka A-C (2023) och D (2024).

4.4 Grod- och kräldjur

Inga ytterligare fynd av grod- och kräldjur gjordes inom inventeringsområdet. För aktuella bedömningar kring grod- och kräldjur hänvisas till Swecos artskyddsutredning 2023. Följande bedömning för delsträcka C gjordes där, och bedöms gälla även för den alternativa sträckan:

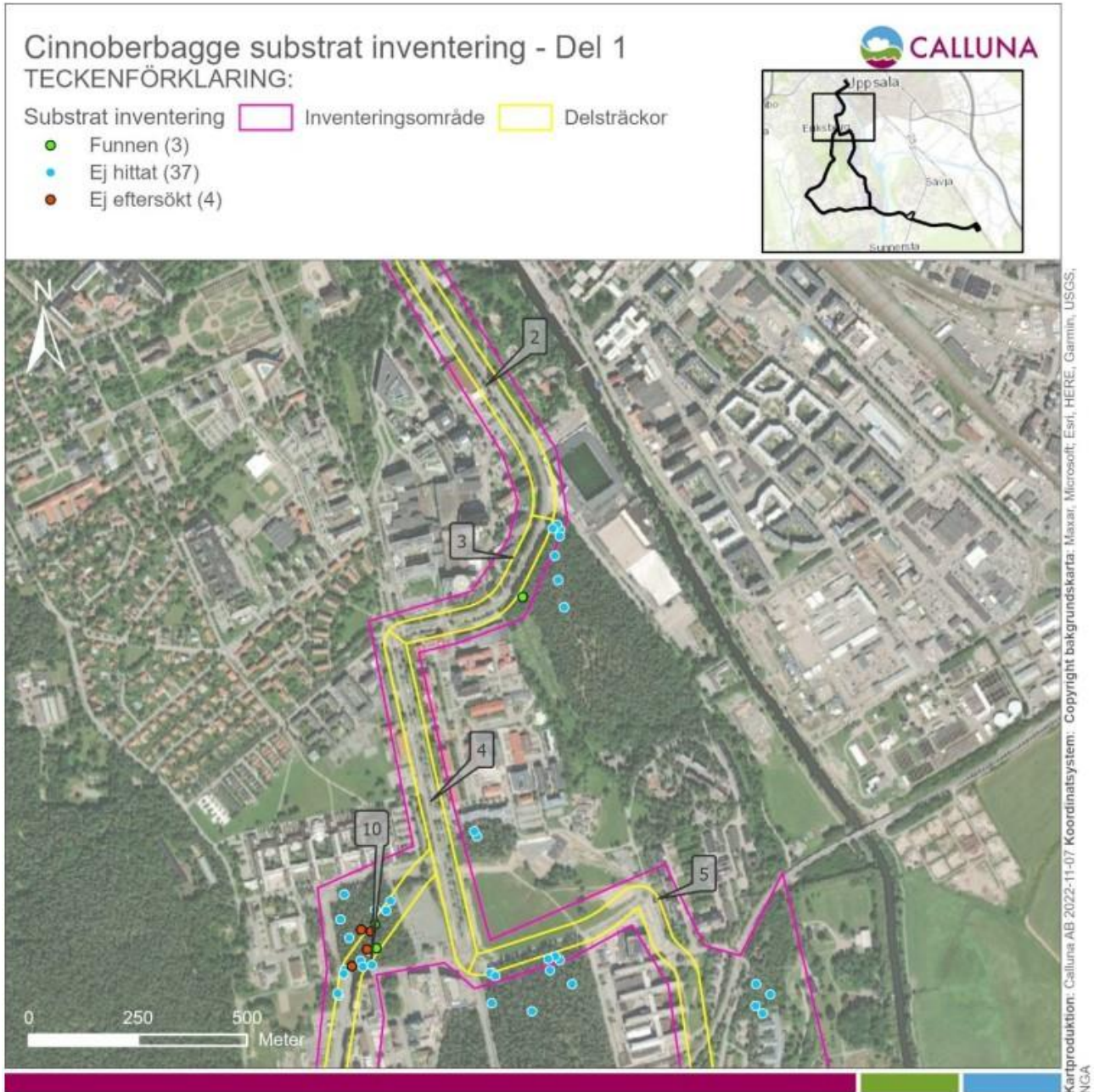
”Delsträcka C och anslutande detaljplaneområden vid Ulleråker utgörs inte av goda livsmiljöer för groddjur då det saknas småvatten och våtmarker. De observationer som gjorts vid de riktade inventeringarna är ett fynd av vanlig padda i utkanten av ett av planområdena i Ulleråker samt fynd av skogsödla och mindre vattensalamander inne i Ultuna-området (fast utanför kollektivtrafikstråket). Baserat på att det är en del skogsmark inom planområdena finns det troligen även kopparödla och vanlig snok men det är lokalt allmänna arter.”

”Ianspråktagandet av detaljplanen för kapacitetsstark kollektivtrafik för delsträcka C och anslutande detaljplaner bedöms inte innebära att individer av grod- och kräldjur och dess livsmiljöer påverkas på ett sådant sätt att förbudsbestämmelserna i artskyddsförordningen utlöses.”

4.5 Insekter

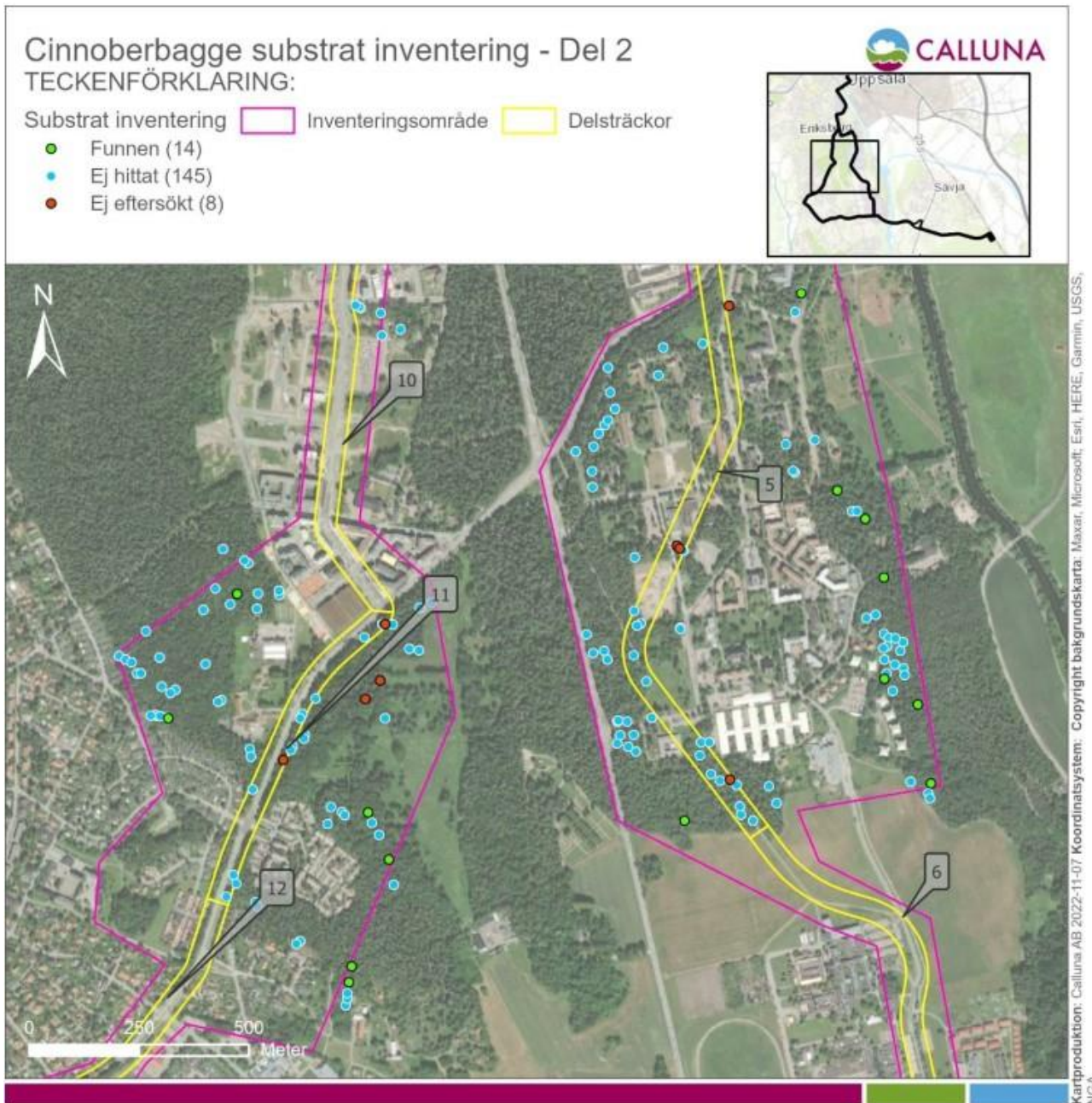
Av de arter som påträffas i den alternativa sträckan är det endast cinnoberbagge som omfattas av fridlysning. Cinnoberbagge har inventerats, både efter individer och substrat, i Callunas inventering 2022. I inventeringen gjordes inga fynd av individer i inventeringsområdet för denna utredning. Fyra

platser med lämpliga substrat hittades dock i skogsdungen direkt öster om bron över Kungsängsleden (naturvärdesobjekt DAG_10 i Naturföretagets NVI 2022), se längst ner till höger i Figur 9.

FIGUR 9. ÖVERSIKTSKARTA FRÅN CALLUNAS INVENTERING AV CINNOBERBAGGE 2022 PÅ DELOMRÅDE 2-5 OCH 10. SUBSTRAT MED FYND AV CINNOBERBAGGE (GRÖN), DÄR ARTEN INTE HITTADES (LJUSBLÅ) OCH DÄR YTTRELLIGARE LÄMPLIGT SUBSTRAT ÄR KARTLAGT (RÖD). DEN VID INVENTERINGEN PLANERADE SPÅRSTRÄCKNINGEN ÄR MARKERAD I GULT (OBSERVERA ATT SPÅRSTRÄCKNINGEN HAR JUSTERATS SEDAN DESS) OCH INVENTERINGSOMRÅDET I ROSA.

Ett par hundra meter öster om inventeringsområdet i norra Ulleråker gjordes även fynd av två platser med lämpliga substrat, varav en med fynd av cinnoberbagge, och en utan fynd av cinnoberbagge (se längst upp till höger i Figur 10).

FIGUR 10. ÖVERSIKTSKARTA FRÅN CALLUNAS INVENTERING AV CINNOBERBAGGE 2022 PÅ DELOMRÅDE 5-6 OCH 10-12. SUBSTRAT MED FYND AV CINNOBERBAGGE (GRÖN), DÄR ARTEN INTE HITTADES (LJUSBLÅ) OCH DÄR YTTERLIGARE LÄMPLIGT SUBSTRAT ÄR KARTLAGT (RÖD). DEN VID INVENTERINGEN PLANERADE SPÅRSTRÄCKNINGEN ÄR MARKERAD I GULT (OBSERVERA ATT SPÅRSTRÄCKNINGEN HAR JUSTERATS SEDAN DESS) OCH INVENTERINGSOMRÅDET I ROSA.

Ytterligare fynd av lämpligt substrat gjordes direkt intill Lägerhyddsvägen, i de södra delarna av inventeringsområdet (se röd punkt upp till höger i Figur 10). Möjligen utgör detta substratfynd den kraftiga högstubbe av skogsalm med mycket bark kvar på som man 2022 gjorde ett fynd av en cinnoberbaggelarv (Artportalen). Substratet är beaktat i Swecos artskyddsutredning där det bedömts vara ett så kallat ströfynd. Slutligen, ungefär där Lägerhyddsvägen möter Ulleråkersvägen, i de södra delarna av inventeringsområdet, gjordes även fynd av lämpligt substrat (se längst upp till höger i Figur

10). Substratfyndet ser ut att ligga på den norra sidan av Ulleråkersvägen och verkar ligga inom inventeringsområdet för denna utredning.

Inga andra fridlysta insekter förekommer inom 40 meter av den nya sträckningen. Reliktbock har dock observerats 2013 (äldre gnagspår), 2015 (äldre gnagspår) och 2023 (ej specificerat) vid Lundellska skolan, cirka 50-60 meter från spårvägens kant (Figur 6). Utifrån underlaget från Callunas inventering av cinnoberbagge 2022 går det att konstantera att det finns lämpliga substrat för cinnoberbagge inom inventeringsområdet och i närområdet. Med anledning av att det finns enstaka fynd av cinnoberbagge i närområdet och att Calluna har sett att det finns lämpligt substrat för cinnoberbagge bedömdes att man behövde detaljinventera området öster om Lägerhyddsvägen samt två skogsdungar i Ultuna för att bedöma om dessa utgör livsmiljöområden för cinnoberbagge inför en dispensprövning.

Sweco utförde därför en kompletterade inventering av lämpligt substrat för cinnoberbagge inom inventeringsområdet samt i de två skogsdungarna i Ultuna den 19 mars 2024. Utifrån denna kompletterande inventering samt tidigare inventeringar längs med sträckan bedöms det finnas erforderligt underlag för bedömning avseende eventuell påverkan på cinnoberbagge.

För aktuella bedömningar kring insekter hänvisas till Swecos artskyddsutredning 2023. Specifikt för cinnoberbagge har Sweco i underlaget till artskyddsdispens för cinnoberbagge Uppsala Spårväg bedömt att närområdet till Lägerhyddsvägen inte utgör en livsmiljö för arten. De lämpliga substrat för cinnoberbagge som finns inom inventeringsområdet kommer i samband med ianspråktagandet att flyttas till närliggande skogsområden.

4.6 Skydds- och försiktighetsåtgärder för delsträcka C - Sammanfattning

För skydds- och försiktighetsåtgärder hänvisas till Swecos artskyddsutredning 2023. Aktuella bedömningar kring skydds- och försiktighetsåtgärder som redovisas i Swecos artskyddsutredning 2023 för delsträcka C bedöms gälla även för den alternativa sträckningen. Bedömningen är följande:

”Skogsavverkning undviks under fåglarnas häckningsperiod vilket här innebär tidsperioden 1 april till 31 juli. Det gäller skogsområden inom alla planområden men utöver artskyddet prövas träd som står i alléer särskilt genom dispens från det generella biotopskyddet. Tidsrestriktionen för avverkning av träd avseende fåglar innebär också att det inte avverkas potentiella boträd under fladdermössens yngelperiod.”

”För cinnoberbagge krävs skyddsåtgärder vid planering och ianspråktagande av kollektivtrafikstråket och de fyra bebyggelseområdena i Ulleråker. Skydds- och försiktighetsåtgärderna bedöms även gynna mindre hackspett och de trädlevande fladdermössen på ett sådant sätt att någon risk för påverkan på dessa arters bevarandestatus inte finns kvar. Med det underlag som nu finns tillgängligt är det dock inte möjligt att utforma tillräckligt detaljerade åtgärder och avgränsa livsmiljöområden, kompletterande utredningar behöver göras. Nedan beskrivna punkter behöver detaljutföras och beaktas i det fortsatta planarbetet med de detaljplanerna i Ulleråker.”

- ”Bevarande av erforderlig mängd skog som naturmark med fri utveckling och enskilda skyddsvärda träd inom delar av planområdena i Ulleråker.”
- ”Nya faunadepåer med lämpliga trädslag för cinnoberbagge inom naturmarken i planområdena i Ulleråker.”

- "Skötsel av skogen inom planområdena i Ulleråker så att de trädslag som cinnoberbaggen behöver gynnas."

5. Samlad bedömning

Swecos samlade bedömning för artskyddet är att de redan utförda inventeringar (se Swecos artskyddsutredning 2023), tillsammans med de av Sweco utförda kompletterande inventeringar 2024, utgör tillräckligt underlag för att på erforderligt sätt bedöma förekomst av arter inom området för den nya dragningen av del av sträcka C mellan Ångströmlaboratoriet och norra Ulleråker. De bedömningar som gjorts i tidigare artskyddsutredning för delsträcka C kvarstår för den alternativa sträckan som utretts i denna rapport.

6. Referenser

- BirdLife-SOF och Artdatabanken 2019, Hur går det för Sveriges fåglar med särskilt fokus på läget i skogen?
- Calluna 2022, Preliminär redovisning inventering av kärlväxter
- Calluna 2022, Inventering av cinnoberbagge
- Calluna 2023, Modellering och sårbarhetsanalys - Cinnoberbagge
- Calluna 2022, Inventering av övriga insekter
- Calluna 2022, Inventering Fladdermöss
- Calluna 2022, Habitatanalyser för tre hackspettar
- Calluna 2023, Inventering av fåglar
- Calluna 2023, Inventeringsrapport groddjur
- Calluna 2023, Modellering av cinnoberbagge kring Uppsala spårväg och angränsande detaljplaner 2022
- Calluna 2023, Sårbarhetsanalys för cinnoberbagge i relation till aktuella exploateringsplaner
- Ekologigruppen 2014, Naturvärdesanalys Dag Hammarskjöldsstråket
- Ekologigruppen 2021, Naturvärdesinventering Gottsunda Stadsnod
- EU-kommissionen 2021, Vägledning om strikt skydd för djurarter av gemenskapsintresse enligt habitatdirektivet
- Lunds universitet 2022, Övervakning av fåglarnas populationsutveckling
- Naturcentrum 2021, Cinnoberbagge i Gottsunda
- Naturföretaget 2020, Naturvärden längs kollektivtrafiksstråk i Uppsala
- Naturvårdsverket 2009, Handbok för artskyddsförordningen
- Naturvårdsverket 2012, Åtgärdsprogram för särskilt skyddsvärda träd
- Naturvårdsverket 2013, Åtgärdsprogram för skalbaggar på gammal asp
- Naturvårdsverket 2007, Åtgärdsprogram för bevarande av större vattensalamander och dess livsmiljöer
- Naturvårdsverket 2011, Vägledning för svensk arter i habitatdirektivets bilaga 2, Cinnoberbagge
- Skogsstyrelsen 2013, Föreskrifter – SKSFS 2013:2, bilaga 4 Prioriterade fågelarter
- SLU 2022, (Opubl) Inventering av träd som möjligen kan innehålla cinnoberbagge längs Dag Hammarskjölds väg i Ulleråkersområdet
- Sweco 2023, Artskyddsutredning Kapacitetsstark kollektivtrafik Uppsala Delsträcka A-C
- Sweco 2024, Artskyddsutredning Kapacitetsstark kollektivtrafik Uppsala Delsträcka D
- Sweco 2024, Underlag till artskyddsdispens för cinnoberbagge Uppsala spårväg
- Upplandsstiftelsen 2013, Naturinventering av Ulleråker i Uppsala
- Uppsala kommun 2016, Översiktsplan
- WSP 2023, Kompletterande inventering av skyddsvärda träd. Ulleråker MEX, Uppsala kommun

Artdatabanken, <https://www.artportalen.se/>

Artdatabanken, <https://artfakta.se/artbestamning>

Artskyddsförordningen, https://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/artskyddsforordning-2007845_sfs-2007-845

SLU, Dyntaxa, svensk taxonomisk databas, <https://www.dyntaxa.se/>